

**DOLNOŚLASKA SZKOLA WYŻSZA
WYDZIAŁ NAUK PEDAGOGICZNYCH**

Posudek disertační práce

Autor: Ing. Bohumil KRAJČA, MBA, BBA
Název práce: KURIKULA STŘEDNÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V KONTEXTU
VZDĚLÁVACÍ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE (ČESKO, POLSKO,
NĚMECKO)
Školitelka: Prof. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D.
Oponentka: Doc. PaedDr. Marcela Musilová, Ph.D.

Aktuálnost zvolené tematiky

Ing. Krajča se v předložené práci zaměřil na vzdělávací politiku středního odborného vzdělávání se zřetelem na probíhající revizi a aktualizaci Rámcových vzdělávacích programů. Zabývá se jedním z důležitých úkolů současné vzdělávací politiky, a to oblastí sekundárního vzdělávání s důrazem na sbližování systémů vzdělávání v rámci Evropské unie. Zaměřil se na obor středního odborného vzdělávání s výučním listem – lodník. Volbu odůvodňuje jednak historickou tradicí tohoto specifického a jedinečného vzdělávání, které u nás trvá téměř 150 let v povodí Labe (Děčín, Ústí nad Labem a Mělník) a především současnými tendencemi směřujícími k integraci vzdělávání v rámci EU prostřednictvím sdružení vzdělávací sítě vnitrozemských vodních cest, škol a výcvikových středisek. Cílem tohoto sdružení je vysoká kvalita vyškolených odborných pracovníků. Autor formuluje hlavní cíl výzkumu (s. 10), kterým je „*nalezení společného základu (odborného jádra) v oblasti počátečního odborného vzdělávání v ČR, Polsku a Německu*“. Na tomto základě pak identifikovat souvislosti mezi cíli vzdělávací politiky zkoumaných států s cíli středoevropské vzdělávací politiky. Zajímá ho srovnání kompetencí a profilu absolventa. Závažným odborným zjištěním výzkumu, který úzce souvisí jak s tématem, tak s názvem práce je to, jak jsou implementovány požadavky zaměstnavatelů do kurikulárních dokumentů. Formulace cíle a z něho plynoucích úkolů tedy podává dostatečný rámcový vhled do tematiky posuzované disertační práce.

Autor má ambice prostřednictvím disertační práce reagovat na aktuální společenské požadavky profesní přípravy ve středním odborném vzdělávání, specificky v oboru lodník.

Předložená práce na základě výzkumu komparuje a propojuje situací ve vybraných státech a přináší návrhy inovace ve vzdělávacích podmínkách středního odborného školství, proto ji považuji za aktuální a přínosnou pro obor.

Struktura práce

Formální hledisko disertační práce

Autor předložil obsáhlou práci o rozsahu 161 stran textu včetně seznamu literatury, seznamu obrázků, zkratk, grafů a tabulek. Práce je doložena 12 funkčními přílohami na 44 stranách. Bibliografie je bohatá a nabízí případnému čtenáři dostatek odkazů na informační zdroje, vztahující se ke zkoumané problematice. Citace zdrojů jsou uváděny v textu, pod čarou pak poznámky v počtu 45.

Disertace sestává ze sedmi kapitol, včetně Úvodu a Závěru. Druhá až čtvrtá kapitola jsou přitom zaměřeny na teoretické souvislosti tematiky, zatímco pátá a šestá na výzkum a výsledky.

Vnitřní struktura předložené práce a koncepční uvažování autora od stanovení cílů k jejich realizaci je proporcionálně vyvážená. Rovněž z hlediska formální, jazykové a grafické úpravy je práce velmi přehledná.

Obsahové hledisko disertační práce

Autor sleduje teoretické i výzkumné ukazatele v souladu s cíli, které podrobně pro obě části rozpracoval. Cílům, stanoveným pro teoretickou část, odpovídá obsah kapitol, to znamená, že nejprve definuje klíčové faktory, kterými je výzkumný problém a metodologie. Ke srovnání kurikula odborného vzdělávání ve sledovaných zemích použil autor metodu obsahové analýzy dokumentů, s jejímiž kritérii seznamuje v úvodu třetí kapitoly. Analýzu provádí v oblastech: vzdělávací politika, uznání kvalifikace v rámci EU, kompetence a výsledky vzdělávání. Subkapitola 3.2.2 představuje výzkumný soubor, který tvoří 140 žáků. Dalším souborem jsou partneři škol, kteří vedou žáky při praxi a jsou také potenciálními zaměstnavateli. S výzkumem souhlasilo 15 kapitánů lodí. Pro tento účel využil metodu dotazníku, který zkonstruoval v souladu s cíli výzkumu. Ve čtvrté kapitole se autor zaměřil na vzdělávací politiku v EU a v České republice a obsáhle popisuje základní strukturu a pojmy. Dále představuje legislativní ukotvení jak v EU, tak v ČR. Za stěžejní teoretickou bázi pro výzkum považují subkap. 4.2, která se zaměřuje na charakteristiku středního odborného vzdělávání. Pro komparaci dokumentů jsou základem národní rámcové vzdělávací programy, přičemž se autor zaměřil na uznávání podmínek kvalifikace v rámci EU v oboru lodník.

Při rozpravě by bylo vhodné, aby pan Ing. Krajča charakterizoval termín *regulovaná profese* a uvedl svůj názor na to, proč je pro uvedenou profesi *regulace* potřebná.

V logické výstavbě práce musí očekávatelně následovat výzkumná část, kterou autor postavil na hloubkové analýze prostřednictvím vybraného vzorku respondentů. Pátá kapitola velmi podrobně seznamuje se třemi sledovanými oblastmi: předčasné ukončení studia, klasifikační hodnocení při vstupu ke studiu a zaměstnanost absolventů. Autor porovnává rozhodující ukazatele a dokladuje v tabulce Přílohy č. 5. Výsledky výzkumu podrobně dokladuje v subkap. 5.3, kde se zabývá srovnáním normativní a skutečné funkce vzdělávání prostřednictvím dotazníku pro žáky (19 položek) a kapitány (6 položek). Dotazníky jsou

dohledatelné v Příloze. Oceňuji, že autor použil společné položky pro obě skupiny respondentů. Na tento aspekt navazuje v subkap. 5.3.4, kde přehledně seznamuje s výsledky výzkumu prostřednictvím komentáře, grafů a tabulek. Podrobné závěry, které vyplynuly z rozboru dat a jejich interpretace představuje autor v subkap. 5.4. Definované kompetence v kurikulárních dokumentech sledovaných států i příprava žáků na obor lodník vykazují shodu a jsou také v souladu s požadavky EU. Rovněž požadavky, formulované zaměstnavateli jsou implementovány do kurikul jednotlivých zemí, o což se opírá uznatelnost vzdělání.

Při obhajobě bude vhodné, aby autor představil trendy pro další období, popřípadě úpravy základních dokumentů, které se budou, mimo jiné, opírat o výsledky jeho výzkumu.

Závěrem

Disertační práce přináší nové a intenzifikující poznání pro zkoumanou oblast. Autor prokázal způsobilost k tvůrčí vědecké práci.

Disertační práci Ing. Bohumila KRAJČI, MBA, BBA z uvedených důvodů **doporučuji k obhajobě**. Po úspěšné obhajobě doporučuji k vyznamenání.

V Olomouci 15. 9. 2020

Doc. PaedDr. Marcela Musilová, Ph.D.